

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ

THE FORESTERS' ASSOCIATION OF TURKEY

Yeşili görmeyen gözler, renk zevkinden mahrumdur.

“DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ’NÜN TEŞKİLAT VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN İLE BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI” HAKKINDA TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ GÖRÜŞÜ

Kısa Özet:

Yukarıda adı geçen kanun tasarısı başta 6831 sayılı Orman Kanunu olmak üzere bazı kanunlarda değişiklik yapmak yoluyla ülke ormanlarını ve ormancılığını olumsuz yönde etkileyecek gelişmelere yol açma potansiyeli taşımaktadır. Kanunun yasalaşması durumunda **yeni 2B alanlarının oluşacağı, dikili satışlar yoluyla ülke ormanlarının tahrip edileceği, ormanların ormancılık dışı ve toplum yararına olmayan pek çok iş ve işlemle zarar göreceği, orman köylülerinin bazı yasal hak ve imtiyazlarından mahrum kalacağı ve orman teşkilatına yapılacak atamalarda adaletsiz uygulamaların görüleceği** kaygısı taşınmaktadır. Bu nedenlerle, **tasarı geri çekilmeli ve konuyla ilgili tüm paydaşların demokratik katılımı sonucunda oluşacak bir mutabakata kadar yasalaşmamalıdır.**

Kanun tasarısı ile ilgili detaylı açıklamalarımız aşağıda yer almaktadır:

Konu:

Tasarının 19. Maddesiyle, 6831 sayılı Orman Kanunu’na **yeni bazı orman alanlarının orman sınırları dışına çıkarılmasına olanak tanıyan** Ek 16. madde ilave edilmektedir.

Maddenin eski hali:

Bulunmuyor.

Maddenin yeni hali:

Orman ve Su İşleri Bakanlığınca, bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında hiçbir yarar görülmeyen ve tarım alanına dönüştürülmesi de mümkün olmayan yerler ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte üzerinde yerleşim yeri bulunan ya da yerleşim yeri oluşturulması uygun olan taşlık, kayalık, verimsiz ve fiilen orman vasfı taşımayan alanlardan, Orman ve Su İşleri Bakanlığının teklifi üzerine sınırları Bakanlar Kurulunca belirlenen alanlar, Bakanlar Kurulunca belirlenecek usul ve esaslara göre Orman Genel Müdürlüğüne orman sınırları dışına çıkartılarak tapuda hazine adına tescil edilir. Orman sınırları dışına çıkartılan alanın iki katından az olmamak üzere Devletin hüküm ve tasarrufu altında veya Hazinesinin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlar Orman Genel Müdürlüğüne orman tesis etmek üzere tahsis edilir.

Birinci fıkrada belirtilen alanlarda 21/6/1987 tarihli ve 3402 sayılı Kadastro Kanununun 22 nci maddesinin kadastro yapılmış olan yerlerin ikinci defa kadastroya tabi tutulamayacağına ilişkin hüküm uygulanmaz.

Birinci fıkra kapsamında orman sınırları dışına çıkarılacak alanların tespiti maksadıyla, Orman ve Su İşleri Bakanlığınca yeteri kadar orman kadastro komisyonu görevlendirilir ve bu tespit sırasında ilan süresi bir hafta, itiraz süresi bir ay olarak uygulanır.

Bu kanunun 1 nci maddesine göre ilk defa yapılacak olan orman kadastro uygulamasındaki işlemlere ilişkin süreçlerde de üçüncü fıkra hükümleri uygulanır.

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ

THE FORESTERS' ASSOCIATION OF TURKEY

Yeşili görmeyen gözler, renk zevkından mahrumdur.

Açıklama ve görüş:

Tasarının 19. Maddesi ile 6831 sayılı Orman Kanununa Ek Madde 16 diye bir madde eklenmekte ve orman varlığını sürekli tehdit altında bırakacak yeni bir boyut getirilmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 169. maddesi ormanların korunması ve geliştirilmesi başlığını taşımaktadır. Maddenin ilk fıkrası Devlete de ormanların korunması ve alanlarının artırılması görevini vermiştir. Son fıkrası ise ormanlarda daraltmanın hangi koşullarda yapılacağına yer verilmiştir. Buna göre, 31.12.1981 tarihinden önce orman niteliğini kaybetmiş olan belirli nitelikteki yerler dışında orman sınırlarında daraltma yapılması kesin bir biçimde yasaklanmıştır.

Getirilmek istenen ek maddenin ilk fıkrası şöyledir:

" Orman ve Su İşleri Bakanlığınca, bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında hiçbir yarar görülmeyen ve tarım alanına dönüştürülmesi de mümkün olmayan yerler ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte üzerinde yerleşim yeri bulunan ya da yerleşim yeri oluşturulması uygun olan taşlık, kayalık, verimsiz ve fiilen orman vasfı taşımayan alanlardan, Orman ve Su İşleri Bakanlığının teklifi üzerine sınırları Bakanlar Kurulunca belirlenen alanlar, Bakanlar Kurulunca belirlenecek usul ve esaslara göre Orman Genel Müdürlüğüne orman sınırları dışına çıkartılarak tapuda Hazine adına tescil edilir. Orman sınırları dışına çıkartılan alanın iki katından az olmamak üzere Devletin hüküm ve tasarrufu altında veya Hâzinenin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlar Orman Genel Müdürlüğüne Orman tesis etmek üzere tahsis edilir."

Ek maddenin ilk fıkrasında yer verilen "bir yerin, bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında hiçbir yarar görülmemesi" ifadesi bilimsel ve teknik açıdan kabul edilemez. Orman varlığının korunmasıyla insan yaşamı ve yerleşimin geleceği açısından yaşamsal öneme sahip çevresel-ekolojik, sosyo-kültürel ve ekonomik işlevlerin yerine getirildiği gerçeği artık toplumlar ve hükümetler tarafından tartışılmaz kabul edilmiştir. Karar vericiler bu işlevlerin topluma ulaşmasını destekleyici yönde kararlar almalıdır. Bu düzenleme ise tam aksi yönde orman rejimini daraltıcı gelişmelere yol açacaktır.

Buna göre kaynağını anayasasının 169. maddesinin son fıkrasından alan 6831 sayılı Orman Kanununun 2. maddesine yeni bir boyut eklenmektedir. Buna göre anayasa tarafından kesin bir dille yasaklanan 31.12.1981 tarihinden sonra orman vasfını yitirmiş (üzerinde halen yerleşim yeri bulunan) yerlerin de orman rejimi dışına çıkarılmasına olanak sağlanmaktadır. Bu yönüyle madde anayasasının 169. Maddesine açık bir şekilde aykırıdır.

Öte yandan bu durum aynı zamanda anayasasının 10. maddesinde yer alan "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

...

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar." hükümlerine aykırıdır. Devlet ormanlarına yasal olmayan bir biçimde yerleşmiş olanlara bir kez daha pirim verilmeye çalışılmaktadır. Kamu malı sayılan ormanlara suç işleyerek yerleşen kişiler yine ödüllendirilmektedir.

Burada bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte yasa dışı yollarla orman alanlarında kurulan yerleşim yerleri meşrulaştırılmaktadır. Verimsiz ya da niteliği zarar görmüş bu gibi alanların tekrar orman niteliğine kavuşturulması için çalışmalar yapmak Ormanlık Örgütünün temel görevleri arasındadır. Bu nedenle öncelikle bu madde kapsamında değerlendirilen alanların tekrar orman ekosistemi özelliğine kavuşması için adımlar atılmalıdır.

Bunun yanında bu madde ile yerleşim yeri oluşturulması uygun olan taşlık, kayalık, verimsiz ve fiilen orman vasfı taşımayan alanların da orman rejimi dışına çıkarılmasına çalışılmaktadır.

Orman kanunundaki orman tanımı üzerinde ağaç bulunan alanları orman olarak kabul etmektedir. Ancak orman içindeki ağaçsız taşlık, kayalık alanlar orman ekosisteminin önemli bir parçasıdır. Bu alanlar özellikle yaban hayatı için son derece önemlidir. Hatta kayalık alanlar dağ keçileri, yırtıcı kuşlar gibi bir çok hayvan türü için özel habitatlar oluşturmaktadır. Hatta bu gibi alanların AB Habitat Direktifine göre de korunması gerekmektedir. Bu maddenin uygulanması halinde bu habitatlar tahrip olacaktır. Buraların orman rejimi dışına çıkarılarak yerleşime açılması taraf olduğumuz Biyolojik Çeşitlilik Yasası'na da açıkça aykırıdır. Bu nedenle çevresel-ekolojik açıdan birçok işlevi yerine getirmekte olan bu alanların insan kullanımı odaklı başka kullanıp tiplerine dönüştürülmemesi gerekir.

Maddenin ilk fıkrasının sonuna eklenen "orman sınırları dışına çıkartılan alanın iki katından az olmamak üzere Devletin hüküm ve tasarrufu altında veya Hâzinenin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlar Orman Genel Müdürlüğüne Orman tesis etmek üzere tahsis edilir." şeklindeki hüküm yanıltıcıdır. Çünkü, ormanların korunmasında esas olan orman örtüsünün, orman niteliğinin kaybolmamasıdır. Orman sayılmayan bir takım hazine arazilerinin orman vasfını kazanması 300 yıl gibi zamanları gerektirir. Dolayısıyla bu durum orman sınırlarında daraltma yapılmadığını göstermez. Kaldı ki, anayasa devlete orman alanlarını artırmak görevi vermiştir. Dolayısıyla orman olarak kullanılması gereken yerlerin orman rejimine alınması hiçbir koşul veya karşılık olmaksızın zaten devletin görevidir. Orman alanlarının artırılması görevidir. Başka bir orman alanının tahrip edilmesinin, başka bir alanda ormanlık alanda daraltma yapılmasının karşılığı olamaz.

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ

THE FORESTERS' ASSOCIATION OF TURKEY

Yeşili görmeyen gözler, renk zevkından mahrumdur.

Sonuç olarak getirilmek istenen ek 16. Madde anayasanın 10. Ve 169. Maddelerine açıkça aykırıdır.

Konu:

Tasarının 13. maddesiyle 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 30. maddesi değiştirilerek **orman ürünleri satışlarının dikili halde ve orman içerisinde yapılması** olanaklı hale getirilmektedir.

Maddenin eski hali:

Devlet ormanlarından elde edilen ürünlerin piyasa satışlarında açık artırma esastır. Açık artırmaya arz edilen orman ürünlerinin miktar ve vasıf itibarıyla mahalli ihtiyaçlara ve satış icaplarına uygun partiler halinde ayarlanması zorunludur.

Kamu kurum ve kuruluşlarının ihtiyaçları ile lüzum ve fayda görülen veya acele olarak satış yapılmasını gerektiren hallerde, her türlü orman ürünü piyasa fiyatı üzerinden tahsisen satılabilir.

Bu maddede yazılı satışların usul ve esasları Bakanlar Kurulunca tespit olunur.

Maddenin yeni hali:

Devlet ormanlarından elde edilen dikili ağaç da dahil orman ürünlerinin piyasa satışlarında açık artırma esastır.

Kamu kurum ve kuruluşlarının ihtiyaçları ile lüzum ve fayda görülen veya acele olarak satış yapılmasını gerektiren hallerde, her türlü orman ürünü piyasa fiyatı üzerinden tahsisen satılabilir.

Amenajman plan verilerine uygun olarak dikili ağaç da dahil orman ürünlerinin satışları yıllara sari olarak da yapılabilir.

Açıklama ve görüş:

30. maddede yapılması düşünülen değişiklikle orman ürünleri satışlarının dikili halde ve orman içinde satılması olanaklı hale getirilmektedir. Amenajman planı verilerine uygun olarak dikili ağaç olarak yapılacak satışların yılları içerecek şekilde yapılması da olanaklı hale gelmektedir.

Bu değişiklik ile 1870 Orman Nizamnamesi hükümlerine dönülmektedir. Bilindiği gibi 1937 yılına kadar yürürlükte kalan Orman Nizamnamesi hükümlerine göre ormanlar aynen bu tasarıda olduğu gibi 10-15-20 yıl gibi sürelerle işletme hakkı özel kişi veya şirketlere verilerek yönetilmekteydi. Bu işletmecilik anlayışı ile ormanlar önemli ölçüde tahrip edilmiş ve 1945 yılına kadar sürdürülen bu anlayıştan Türkiye ormancılığı birçok bedeller ödeyerek vazgeçebilmiştir. İşletmecilik hakkını eline geçiren kişi veya şirketlerin sadece ekonomik çıkarları doğrultusunda ormanları sömürmüşlerdir. Bu nedenle 1937 yılında çıkarılan 3116 sayılı orman kanunu ve daha sonra 1961 ve 1982 anayasaları ile bu işletmecilik anlayışı terk edilmiş ve söz konusu düzenlemelerde "devlet ormanlarının devlet tarafından yönetilip işletileceği" hüküm altına alınmıştır. Yürürlükteki 1982 anayasasınının 169. maddesinde "Devlet ormanları kanuna göre devlet tarafından yönetilir ve işletilir" hükmü varken, kanunda böyle bir değişiklik yapılması anlaşılabilir. Söz konusu anayasa hükmü ne anlama gelmektedir? Neyi öngörmekte, neyi engellemektedir? Neyi engellemek istediği tarihsel bir inceleme ile kolayca anlaşılır. Bu nedenle yapılmak istenen değişiklik anayasaya açıkça aykırıdır.

Öte yandan, getirilmek istenen bu düzenleme ile devlet orman işletmeciliği sona ermemektedir. Yani, bir taraftan özel kesim dikili satışla orman işletmeciliği yapacak, diğer yandan da devlet orman işletmeleri orman işletmeciliği yapacaktır. Bir taraftan sadece ekonomik çıkarlarla ormanları işletecek kişi veya şirketler ile ormanların sosyal ve çevresel işlevlerini de gözetilen ve bu alanlara da masraf yapan orman işletmeleri rekabete girecektir. Bu rekabetin kazananı bellidir. Çünkü doğal olarak her iki kesimin koşulları, amaç ve öncelikleri farklı olacaktır. Bu nedenle anayasaya aykırılık bir tarafa bu türden ikili bir yapının oluşturulması ormancılık politikası açısından da bir zaafiyete yol açacaktır.

Konu:

Tasarımın 12. maddesi ile 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 18. Maddesi **Anayasa'daki kamu yararı ve devlet işletmeciliği ilkelerine aykırı şekilde** değiştirilmektedir.

Maddenin eski hali:

Orman ürünlerini işleyecek her çeşit fabrika kurulması Tarım ve Orman Bakanlığının; Devlet ormanları hudutları içinde veya bu orman sınırlarına bir kilometreye kadar olan yerlerde taş, kum ve toprak, dört kilometreye kadar olan yerlerde ise hızar, şerit kurulması ve kireç, kömür, terebentin, katran, sakız ve benzeri gibi işletilmesinde ağaç kullanılan ocakların açılması ve balık üretmek üzere tesis kurulması Orman Genel Müdürlüğü'nün iznine bağlı olup, ruhsatname alınması ve rüsum hakkındaki hükümler saklıdır.

Yangın görmüş ormanlarla, gençleştirmeye ayrılmış veya ağaçlandırılan sahalarda ve baraj havzalarında birinci fıkradaki faaliyetlere hiçbir surette izin verilemez.

Maddenin yeni hali:

Devlet ormanlarında; arkeolojik kazı ve restorasyon yapılmasına ve bu alanların kullanımına, tarihi eserlerin restorasyonu ve korunması için gerekli tesislere, odun kömürü, terebentin, katran, sakız gibi işletilmesinde ağaç kullanılan ocakların açılmasına ve yer altında depolama alanı kurulmasına Orman Genel Müdürlüğüne bedeli alınarak yirmi dokuz yıla kadar izin verilebilir. Bu süre sonunda her türlü bina ve tesis eksiksiz ve bedelsiz olarak Orman Genel Müdürlüğü tasarrufuna geçer ve söz konusu bina ve tesisler Orman Genel Müdürlüğü ihtiyaçları için kullanılabilir veya kiraya verilmek suretiyle değerlendirilebilir.

Genel bütçe kapsamındaki kamu kurum ve kuruluşlarına bu madde kapsamında verilen izinlerden bedel alınmaz. Ancak bedelsiz izine konu tesisler de dahil olmak üzere tesislerin; izin sahibince üçüncü kişilere kiralanması halinde orman sayılan alana isabet eden kira bedelinin yüzde ellisi her yıl Orman Genel Müdürlüğü bütçesine gelir kaydedilmek üzere ilgili muhasebe birimi hesabına izin sahibi tarafından yatırılır.

Yangın görmüş ormanlarla, gençleştirmeye ayrılmış veya ağaçlandırılan sahalarda birinci fıkradaki faaliyetlere hiçbir surette izin verilemez.

Açıklama ve görüş:

Bu madde kapsamında yapılmak istenen değişiklikle orman kapsamına giren alanlarda taş, kum ve toprak ocaklarının açılması, kaynağını anayasanın 169. Maddesinde yer alan "kamu yararı" ifadesinden almaktadır. Oysa bir orman alanının taş, kum veya toprak alınmak suretiyle başka bir amaçla kullanımında sağlanacak "kamu yararının", alanın orman olarak sağlayacağı kamu yararından fazla olması gerekir. Bu nedenle taş, kum veya toprağın başka alanlardan sağlanma olanaklarına bakılmaksızın izin verilmesi, kamu yararı olgusunun kötü niyetle kullanımından başka bir şey değildir.

Öte yandan arkeolojik kazı ve restorasyon yapmak ve bu alanları korumak amacıyla gerekli tesisler için özel kişi veya kuruluşlara yirmi dokuz yıllığına verilecek izin kamu yararı kapsamında değerlendirilemez.

Arkeolojik kazı için izin istendiğini ve 25 yıllığına izin verildiğini varsayalım. Kazı yapılmış ve bir arkeolojik eser bulunamamış olsa bile bunlara ilişkin yapılacak yapı ve tesisler kalıcı olacak ve bir daha ormana dönüş gerçekleşmeyecektir.

Yine odun kömürü, terebentin, katran, sakız gibi işletilmesinde ağaç kullanılan ocakların açılması ve yeraltında depolama tesislerinin kurulmasına izin verilmesi de Anayasanın 169. Maddesinin "devlet ormanları devlet tarafından yönetilir ve işletilir." hükmüne açıkça aykırıdır. Ayrıca verilen izin süresinin sonunda her türlü bina ve tesisin kullanımı veya kiraya verilmesi de orman alanlarını daraltıcı etki yapacağından yine anayasaya aykırı olacaktır. Çünkü anayasanın 169. Maddesine göre, devlete orman varlığını korumak ve artırmak görevi verilmiştir. Ayrıca anayasaya göre ormanlara zarar verecek hiçbir faaliyet ve eyleme izin verilemez. Bu çerçevede değiştirilmek istenen bu hükümler anayasaya aykırı olacaktır.

Öte yandan, 18. Maddenin son fıkrasında, yangın görmüş ormanlarda, gençleştirmeye ayrılmış veya ağaçlandırılan sahalarda arkeolojik kazı ve restorasyon veya odun kömürü, terebentin, sakız, katran vb. faaliyetlere izin verilemeyeceği şeklinde bir hüküm bulunması da aslında izin istenen bu faaliyetlerin üstün bir kamu yararı taşımadığını, arkasında başka amaçların olduğunu göstermektedir. Üstün kamu yararı olsaydı, gençleştirmeye ayrılmış ve ağaçlandırılan alanlarda bile arkeolojik kazıya izin verilebilirdi.

Konu:

Tasarının 14. maddesi ile 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 34. maddesi **orman köylülerinin yasal hak ve imtiyazlarını zayıflatıcı şekilde** değiştirilmektedir.

Maddenin eski hali:

Üretimin Orman İdaresi tarafından yapılması halinde, sınırları içinde Devlet ormanı bulunan köy ve kasabalarda o yer nüfusuna kayıtlı olarak ikamet eden gerçek kişilerin veya sınırları içinde Devlet ormanı bulunan köy ve kasabaların her birinde hane adedinin çoğunluğu tarafından kurulan orman köylerini kalkındırma kooperatiflerinin baltalık ormanlarından birim fiyat (vahidi fiyat) usulü ile kesip, satış istif yerlerine taşıdıkları yakacak odunların yüzde yüzüne kadarı idarece tayin edilecek süre içinde, istedikleri takdirde kendilerine maliyet bedeli üzerinden verilir.

Ağaçlandırılacak, imar ve ihya edilecek sahalarda da baltalık ormanlarda yapılan çalışmalara ait hükümler aynen uygulanır.

Hane adedinin en az yüzde ellibiri tarafından kurulan orman köylerini kalkındırma kooperatiflerinin, birim fiyat usulü ile kesip satış istif yerlerine taşıdıkları kerestelik, soymalık ve kesme kaplamalık tomrukların ve sanayi odunlarının ayrı ayrı yüzde yirmibeşine kadarı, istedikleri takdirde satış istif yerlerinden, Orman Bölge Müdürlüklerinin son açık artırmalı satış ortalaması fiyatlarından yüzde yirmi düşülerek tespit edilecek bedelle, kendilerine satılır. Ancak, hakkını mal olarak almak istemeyen orman köyleri kalkındırma kooperatiflerine, birim fiyat usulü ile kesip, satış istif yerlerine taşıdıkları kerestelik, soymalık, kesme kaplamalık tomruk ve sanayi odunlarının ayrı ayrı yüzde yirmibeşine kadarı için, ilgili orman işletmesince istihsal edilen emvalden, aynı yıl içinde açık artırmalı olarak satılan miktarın genel satış ortalaması ile maliyet bedeli genel ortalaması arasındaki bedel farkı, bilançonun çıkarılmasınımüteakip nakden ödenir.

Ancak, Orman Bölge Müdürlüklerinin son açık artırmalı satış ortalaması fiyatlarından yüzde yirmi düşülerek tespit edilecek bedel, maliyet bedelinin üstünde ise orman köylerini kalkındırma kooperatiflerinin hak ettikleri yüzde yirmibeş ürünler kendilerine maliyet bedeli satılır.

Devlet ormanlarında istihsalde çalışangerçek ve tüzel kişilerin, kesip satış istif yerlerine taşıdıkları yapacak ve yakacak emvale ait istihkak tutarları ayrıca yüzde on fazlası ile kendilerine ödenir.

Yukarıdaki fıkralarda yazılı haklardan yararlanabilmek için kesme ve taşıma işinin birim fiyat (vahidi fiyat) kararı ve şartnamelerdeki sürelerle ve esaslara uygun olarak

Maddenin yeni hali:

Sınırları içinde devlet ormanı bulunan köy ve kasabaların hane adedinin çoğunluğunun ortak olduğu orman köylerini kalkındırma kooperatifleri ile köylerde o yer nüfusuna kayıtlı olarak ikamet eden gerçek kişilere; baltalık ormanlardan, koruya tahvil sahalardan ve ağaçlandırılacak yapraklı bozuk ormanlardan amenajman planlarına göre kesip çıkarılacak ağaçlar, istedikleri takdirde kendilerine maliyet bedeli üzerinden dikili olarak satılabileceği gibi, kesip istif satış yerlerine taşıdıkları yakacak odunların %100'üne kadarı idarece tayin edilecek süre içerisinde maliyet bedeli üzerinden de satılabilir.

Devlet ormanlarında üretim işlerinin orman idaresince yaptırılması durumunda; üretim işinde çalışan gerçek ve tüzel kişilerin kesip, satış istif yerlerine taşıdıkları endüstriyel ve yakacak emvale ait istihkak tutarı %10 fazlasıyla kendilerine ödenir.

Orman idaresi tarafından gerçek kişiler ile orman kooperatifleri üyelerinden 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendi veya ek 5 inci maddesi kapsamında sigortalı olan kişilere yaptırılan kesme, sürütme, bakım, ağaçlandırma, toprak muhafaza, fidan ve tohum üretimi işlerine ait istihkak tutarları %7 fazlasıyla kendilerine ödenir.

Bu haklardan faydalanabilmek için yukarıda sayılan işlerin, birim fiyat kararı ile şartnamedeki süre ve esaslara uygun olarak yapılması esastır.

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ

THE FORESTERS' ASSOCIATION OF TURKEY

Yeşili görmeyen gözler, renk zevkından mahrumdur.

yapılması şarttır.

Bu madde kapsamındaki kooperatiflerden veya üstkuruluşlardan yaptıkları işin mahiyeti ve hacmine göre orman mühendisi veya orman teknikeri çalıştırmaları istenebilir.

Orman Kanununda değişiklik yapan 23.9.1983 tarihli ve 2896 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesi hükümlerinden evvelce yararlanmakta olan orman köylülerine de bu maddedeki bedel ve satış esasları uygulanır.

Bu madde hükümlerinin uygulanması ile ilgili esas ve usuller Orman Genel Müdürlüğünce belirlenir.

Açıklama ve görüş:

34. maddede yapılacak değişiklik esas itibariyle orman işlerinde çalışan gerçek kişiler ile kooperatif üyelerini ilgilendirmektedir. Çalışanlara yapılacak ek ödeme gibi gösterilen oranların bir iyileşmeye yol açıp açmayacağı tartışmalıdır.

Orman kanununun 30. maddesinde yapılan değişiklikle orman köylerini kalkındırma kooperatifleri önemli ölçüde işlevini yitirecektir. Aşağıda 40. madde değişikliği eleştirisinde de ele alınabileceği gibi ormanlar artık müteahhitler tarafından işleteceği için orman köylüleri veya kooperatifler önemli ölçüde kayıplara uğrayacaktır.

Konu:

Tasarımın 15. maddesi ile 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 40. Maddesi **yine orman köylüleri aleyhine** değiştirilmektedir.

Maddenin eski hali:

Devlet ormanlarında ağaçlama, bakım, imar, yol yapımı, kesme, toplama, taşıma, imal gibi orman işleri; işyerinin ve işyerinde çalışacakların hangi mülki hudut ve orman teşkilatı hudutları içerisinde kaldığına bakılmaksızın, öncelikle işyerinde veya civarındaki orman köylerini kalkındırma kooperatiflerine ve işyerindeki köylülere veya işyeri civarındaki orman işlerinde çalışan köylülere, işyerine olan mesafeleri ile iş güçleri dikkate alınarak gördürülür.

Yapılacak işe yukarıda belirtilen kooperatiflerin ve köylülerin iş güçlerinin yeterli bulunmaması veya işe ehil olmamaları veya aşırı fiyat istemeleri veya işin dağıtımı veya yapılması ile ilgili konularda çözülmesi mümkün olmayan ihtilaflar çıkarmaları gibi hallerde, bu işler; işyerine civar olmayan orman köylerini kalkındırma kooperatiflerine veya köylülere yaptırılabilir gibi taahhüt yolu ile de yaptırılabilir.

Bu işleri yapacak müteahhitlerden, işin mahiyet ve hacmine göre orman teknik eleman çalıştırmaları istenilir. Ayrıca bu taahhüde gireceklerden mali yeterlilik belgesi istenir.

Maddenin yeni hali:

Devlet ormanlarından orman idaresince yaptırılan ağaçlandırma, bakım, imar, kesme, toplama, taşıma, imal gibi orman işleri; işyerinin ve işyerinde çalışacakların hangi mülki hudut ve orman teşkilatı hudutları içerisinde kaldığına bakılmaksızın, öncelikle işyerinde veya civarındaki orman köylerini kalkındırma kooperatiflerine ve işyerindeki köylülere veya işyeri civarındaki orman işlerinde çalışan köylülere, işyerine olan mesafeleri ile iş güçleri dikkate alınarak yaptırılır. Ancak; ağaçlandırma faaliyetlerine ait arazi hazırlığı işlerinin makine gücü ile yapılmasının gerektiği hallerde bu fıkra hükümleri uygulanmaz.

Açıklama ve görüş:

Değişiklik ile orman köylülerinin devlet ormanlarındaki istihdam olanakları iyice daraltılmaktadır. Ülkemizde orman köyleri toplumun sosyo-ekonomik açıdan en geri kalmış kesimini oluşturmaktadır. Getirilmek istenen değişikliklerle

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ

THE FORESTERS' ASSOCIATION OF TURKEY

Yeşili görmeyen gözler, renk zevkından mahrumdur.

müteahhistsistemine geri dönülecektir. Ormanlar giderek artan bir şekilde özel kesim tarafında işletilecektir. Bu nedenle 40. Madde ile orman köylülerinin/kooperatiflerin ormanda iş yapabilmesi sadece devlet orman işletmelerinin yaptığı işlerle sınırlandırılacaktır

Zamanla bütün ormanlar özel kesim tarafından işletilmeye başlanırsa da orman köylülerinin istihdamı ortadan kalkacaktır. 40. maddede yapılacak değişiklik ormancılık işlerinin orman köylüleri tarafından yapılması sadece devlet tarafından yapılacak işlemecilik için söz konusu olacaktır. Böylece zaten fakir olan orman köylüsü iyice fakirleşecektir. Bu durum Anayasamızın başlangıç bölümünde yer alan sosyal devlet ilkesine aykırılık oluşturacaktır.

Konu:

Tasarının 73. maddesi ile 3234 sayılı Orman Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'a bir ek madde eklenerek **ataması yapılacak orman mühendisleri ve orman muhafaza memurları ile ilgili olarak adaletsiz bir uygulamanın önü açılmaktadır.**

Maddenin eski hali:

Bulunmuyor.

Maddenin yeni hali:

Orman muhafaza memuru ve orman mühendisi olarak atanacaklar, ilgili mevzuatı uyarınca yapılan merkezi sınav sonucuna göre, atanacak kadro sayısının dört katına kadar çağrılacak adaylar arasından sınav komisyonlarınca yapılacak sözlü ve uygulamalı sınav sonucuna göre belirlenir. Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Orman Genel Müdürlüğü tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.

Açıklama ve görüş:

Buna göre orman muhafaza memuru ve orman mühendisi olarak atanacaklar, ilgili mevzuatı uyarınca yapılan merkezi sınav sonucuna göre, atanacak kadro sayısının dört katına kadar çağrılarak adaylar arasında sınav komisyonlarınca yapılacak sözlü ve uygulamalı sınav sonucuna göre belirlenecektir. Bu maddeye gerekçe olarak adayların mesleki koşullara uygun olup olmayacağını belirlenmesi gerekçe gösterilmektedir. Oysa bunun için merkezi sınav yeterlidir. Mesleki koşullar için ise mülakat ya da uygulama sınavı değil, mesleki bir merkezi sınav gerekmektedir. Meslekle ilgisi olmayan sorulardan oluşan merkezi sınav, mesleki yeterlilik için yeterli görülmemekte, bu merkezi sınavda başarılı olanlar içerisinde bir seçim düşünülmektedir. Bu durum iyi niyetli olunmadığının bir göstergesidir.

Konu:

Tasarının 10. maddesi ile 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 7. maddesinin üçüncü fıkrası değiştirilerek **orman kadastro komisyonlarının oluşumu yeniden şekillendirilmektedir.**

Maddenin (fıkranın) eski hali:

Orman kadastro komisyonları, Orman Genel Müdürlüğünce atanacak bir orman yüksek mühendisi veya orman mühendisinin başkanlığında, bir orman yüksek mühendisi veya orman mühendisi veya bunların bulunmaması halinde orman teknikeri, bir ziraat yüksek mühendisi veya ziraat mühendisi veya bunların bulunmaması halinde ziraat teknisyeni, mahalli ziraat odalarınca bildirilecek bir temsilci ile beldelerde belediye encümenince, mahalle ve köylerde muhtarlıkça bildirilecek bir temsilci olmak üzere bir başkan ve dört üyeden teşekkül eder.

Maddenin (fıkranın) yeni hali:

Orman kadastro komisyonları, Orman Genel Müdürlüğünce atanacak bir orman yüksek mühendisi veya orman mühendisinin başkanlığında, bir orman yüksek mühendisi veya orman mühendisi veya bunların bulunmaması halinde orman teknikeri, bir ziraat yüksek mühendisi veya ziraat mühendisi veya bunların bulunmaması halinde ziraat teknisyeni ile beldelerde belediye encümenince, mahalle ve köylerde muhtarlıkça bildirilecek bir temsilci olmak üzere bir başkan ve üç üyeden teşekkül eder.

Açıklama ve görüş:

Buna göre kadastro komisyonundan bir üye eksiltilmektedir. Tasarıya göre komisyonda artık mahalli ziraat odalarınca bildirilecek bir temsilci yer almayacaktır. Ülke ormanlarının korunmasının en temel şartı ormanların kadastrosunun yapılmasıdır. Bu konuda yakın yıllarda gerçekleştirilen çalışmalarla kadastro çalışmalarında önemli mesafe alınmıştır. Ancak, temel yasal altlıklar oluşturulmadan hızlıca gerçekleştirilen bu çalışmalar sonucunda amenajman planında orman olarak görülen onbinlerce hektar alanın orman olarak sınırlandırılmadığı anlaşılmıştır. Şimdi yapılmak istenen değişiklikle

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ

THE FORESTERS' ASSOCIATION OF TURKEY

Yeşili görmeyen gözler, renk zevkından mahrumdur.

kadastro komisyonunun kolayca oluşması hedeflenmekte ve üye sayısı azaltılmaktadır. Kanımızca üye sayısının azaltılması yerindedir. Ancak bu değişiklik zaten bozuk olan komisyon yapısının düzeltilmesi yönünde olmalıydı.

Halen yürürlükte olan 6831 Sayılı Orman Kanunu'nun 7. maddesinin 3. fıkrasına göre,

“Orman kadastro komisyonları, Orman Genel Müdürlüğüne atanacak bir orman yüksek mühendisi veya orman mühendisinin başkanlığında, bir orman yüksek mühendisi veya orman mühendisi veya bunların bulunmaması halinde orman teknikeri, bir ziraat yüksek mühendisi veya ziraat mühendisi veya bunların bulunmaması halinde ziraat teknisyeni, mahalli ziraat odalarının bildirecek bir temsilci ile beldelede belediye encümenince, mahalle ve köylerde muhtarlıkça bildirilecek bir temsilci olmak üzere bir başkan ve dört üyeden teşekkül eder.”

Oluşan bu komisyon hangi işleri yapmaktadır? Komisyonun en önemli görevi yürürlükte yer alan 6831 sayılı orman yasasının 1. ve 2. maddesinde verilen işlerden oluşmaktadır. Yani komisyonlar, orman tanımı kapsamına giren yerleri istisna bentleri de dikkate alınarak ayırmakta, sınırlandırmakta ve orman tanımı kapsamına girdiği halde 31.12.1981 tarihinden önce orman niteliğini kaybetmiş belirli nitelikteki yerlerin orman sınırları dışına çıkarılması çalışmalarını yapmaktadır. Bu meyanda ağaç, ağaçlık, topluluk, yerleri, küme, bitişiklik vb. gibi birçok uzmanlık isteyen konu değerlendirilmektedir. Yine 31.12.1981 tarihi öncesi ve sonrasının değerlendirilmesi de mutlak bir uzmanlık işidir. Bütün bu uzmanlık gerektiren işlerin tamamı “orman mühendisliği” meslek alanını ilgilendirmektedir. Bu uzmanlık alanlarında köy ihtiyar heyeti temsilcisi veya ziraat mühendisi veya ziraat odası temsilcisi de irade göstermek yetisine sahipse, yani ağaç ve ağaç türlerinden anlıyorsa, kapalılık, küme, meşçere, topluluk gibi teknik kavramlardan anlıyorsa veya eski tarihli hava fotoğrafları yardımıyla 1981 öncesi ve sonrasını değerlendirebilecek eğitim ve donanım sahiplerse söylenecek söz yoktur.

Bu nedenle orman kadastro komisyonlarında yer alacak başkan ve üyelerin ormanlık eğitimi almış bireylerden oluşması gereklidir, zorunludur. Herhangi bir yerin orman sayılıp sayılmadığına sadece orman mühendisliği eğitimi almış teknik elemanlar karar verebilir. Çünkü yasal orman tanımı konusunda sadece orman mühendisliği eğitimi almış elemanlar donanım sahibidir.

Konu:

Tasarının 22. maddesi ile 7269 sayılı Umumi Hayata Meessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanunun **Anayasa'ya zaten aykırı olan** geçici 25. maddesinde bazı değişiklikler yapılmaktadır.

Maddenin eski hali:

Birinci fıkra birinci cümle: “Bursa İli Gemlik İlçesinin deprem tehlikesi altında bulunması ve İlçe sakinlerinin halihazırdaki yerleşim yerlerinden nakledilmesinin zorunlu bulunması sebebiyle...”

İkinci fıkra ikinci cümle: “Bu madde kapsamında nakline ve yerleştirilmesine karar verilenlerin iskânına ilişkin iş ve işlemler Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yürütülür.”

Maddenin yeni hali:

Birinci fıkra birinci cümle: “Bursa İli Gemlik İlçesinde deprem tehlikesi altında bulunan yapıların dönüştürülebilmesi ve yeni yerleşim yerlerinin belirlenmesi için...”

İkinci fıkra ikinci cümle: “Bu madde kapsamında yapılacak iş ve işlemler Çevre ve Şehircilik Bakanlığı koordinasyonunda yürütülür.”

Açıklama ve görüş:

Bu düzenleme de yine yukarıda sayılan gerekçelerle Anayasanın 169. Maddesine aykırıdır. Çünkü Anayasanın 169. Maddesinin son fıkrasında 31.12.1981 tarihinden önce orman niteliğini kaybeden belirli nitelikteki yerler dışında orman sınırlarında daraltma yapılamayacağı açık bir biçimde vurgulanmaktadır. Bu nedenle adı geçen kanuna kısa süre eklenen bu geçici madde tümüyle Anayasa'ya aykırıdır.

GENEL DEĞERLENDİRME

Tasarı ile getirilmek istenen dikili satış yöntemi anayasaya aykırıdır. İşletmecilik hakkı başkalarına devredilmektedir. Oysa anayasa "Devlet ormanları kanuna göre devletçe yönetilir ve işletilir." Şeklinde bu konuda açık bir hükme sahiptir.

Tasarının orman sınırlarını daraltıcı hükümleri hem Anayasa'ya aykırı olması hem de kısıtlı orman varlığına vereceği zararlar açısından kabul edilemez. Türkiye artık yeni 2/B benzeri uygulamalardan vazgeçmelidir. Ormanların sadece ağaçlardan oluşmadığı, özellikle ağaç varlığı açısından marjinal görülen alanların önemli biyolojik çeşitlilik alanları olduğu anlaşılmalı ve imza attığımız uluslararası anlaşmalara uygun davranılmalıdır.

Bu türden yasal değişikliklerle toplumun en mağdur kesimi olan orman köylülerini daha da yoksullaştıracak uygulamalardan vazgeçilmelidir. Tasarı bu yönüyle anayasanın temel ilkelerinden olan "sosyal devlet" ilkesine de aykırılık taşımaktadır.

Tasarı ormancılık alanında çok köklü değişiklikleri içermektedir. Bu yönüyle sivil toplum örgütlerinin, üniversitelerin, meslek odalarının, sendikaların görüşlerini almak konusunda yeterli titizliğin gösterilmediği anlaşılmaktadır. Kamuoyuna saygıyla sunulur.

Bu nedenlerden dolayı tasarı geri çekilmeli ve sivil toplum örgütlerinin, üniversitelerin, meslek odalarının, sendikaların görüşleri alındıktan sonra, orman, ormancılık ve orman köylüsüne zarar vermeyecek şekilde yeniden ele alınmalıdır. Ayrıca bu yasa değişikliği yeni sorunlar yaratmak yerine mevcut sorunları çözecek nitelikte olmalıdır.

Kamuoyuna saygıyla sunulur,

Türkiye Ormancılar Derneği